

Versjon 030313

Stemmerettsjubileet 2013

Navnsetting av veier og plasser i bydel Østensjø

Til Østensjø bydelsutvalg

En rask gjennomgang viser at det er 179 navnsatte gater/veier i bydel Østensjø. (Det kan være noen i tillegg som ikke har husadresser knytta til seg.) Av disse er det drøyt 30 som har navn etter personer. Tre av disse er kvinner, og ingen av disse kvinnene har etternavn (Aagots vei, Valborgs vei og Sarabråtveien). I tillegg kommer noen få veier der oppkalling bare er ved etternavn, og der det kan være tale om flere som navnet viser til (Wetlesens vei, Thygesons vei).

Forholdet mellom menn og kvinner som er hedra på denne måten, er ikke mye annerledes i byen som helhet. Erfaring viser også at dette er vanskelig å endre i det små. Når veier i nye felt skal ha navn, er det alltid mange viktige menn (kunstnere, politikere, krigshelter, lokale ildsjeler osv) som (med god grunn) trekkes fram. Rett nok er det i dag noe større bevissthet om kjønnsbalanse, så noen kvinner tas også med, men dette kan på ingen måte endre det store bildet. Til det trengs større kampanjer der vi bevisst foretrekker å vise fram kvinner.

På initiativ fra Rødt vedtok bydel Grünerløkka for et par år sia å hedre et drøyt dusin kvinner ved å kalle opp gater og plasser etter dem. Det viste seg at det var et stort antall veistubber, gangstier og plasser som var ledige. Rødt Østensjø foreslår nå at vår bydel feirer stemmerettsjubileet ved å gjøre det samme, og vi oversender her en del konkrete forslag på steder og navn. Det er i alt 35 navn, og om alle vedtas, er det grunn til å anta at bydelen blir den første med et flertall kvinner på gatenavnskilta.

Etter at bydelene fikk tildelt navnsettingsmyndighet, er det blitt ganske vanlig at det er personer fra lokalmiljøet som hedres. Dette er vel og bra, men det må ikke hindre at også personer utenfra bydelen kan få plass. Som hovedstad bør Oslo også kunne velge minneverdige personer fra heile landet. I dette forslaget har vi forsøkt å få til en god miks av lokale og nasjonale navn, og vi har forsøkt å velge fra mange samfunnsfelt (politikk, kultur, krigen, vitenskap osv.). Om noen av personene kan det kanskje sies at de ikke var «veldig spesielle» – i disse tilfellene står de som representanter for mange slitere innen sitt felt.

Navnsettinga er i utgangspunktet ikke ment å innebære adresseendringer for noen. Det er en del mindre veier der det ligger hus med a- og b-nummer til nærstående hovedvei. Disse kan naturligvis – om det skulle være ønskelig – endre adresse, men uansett vil det være en fordel å ha mulighet til å spesifisere at innkjøring er fra en vei med navn.

Bydel Grünerløkka har som sagt gjennomført et prosjekt som dette nylig, og administrasjonen der vil sikkert kunne gi råd om praktisk gjennomføring. Vi vet at det er en god del formalia som skal til før et sted får navn. Vi håper imidlertid at bydelsutvalget raskt kan fatte et prinsippvedtak som kan tjene som startsignal for at administrative arbeidet.

Vi gjør oppmerksom på at den plasseringa vi har satt på kart, er omtrentlig, og at det nok bør gjøres noe bedre studier i felten før endelig nevnevedtak gjøres.

Hilsen
Rødt Østensjø

1) Plass mellom Trasoppveien, Stordamveien og Vetlandsveien

FORSLAG: Emily Arnesens plass

Emily Arnesen (1867–1928), zoolog, andre norske kvinne med doktorgrad i realfag, konstituert bestyrer for Zoologisk museum

«Kanskje er et flammende innlegg i *Nylænde* i 1905 representativt for hennes brede interessefelt og faglige bakgrunn? Hun hadde da fullført sin doktorgrad i Zürich to år før og var konstituert konservator på Zoologisk museum på Tøyen. En viss direktør O. Malm, sannsynligvis lege og veterinær Ole Olsen Malm, hadde i *Aftenposten* skrevet et innlegg som argumenterte imot at kvinner kunne ansettes i embetsstillinger. Han brukte sine kunnskaper om celledære og biologi for å underbygge sine meninger. Arnesen skriver i sitt motinnlegg at ”I hver celle i vort legeme, mener biologerne nemlig, findes nøiagtig *halvdelen fra faderen og halvdelen fra moderen* af det stof, der er bærer af de arvelige egenskaper (*chromosonerne*.) (ogsaa hr. Malms hjerneceller, og andre celler – tænk det, har altsaa halvdelen kvindelige og halvdelen mandlige *chromosomer* – det er selvfølgelig kjedeligt, naar man saa gjerne vil være et *kemisk rent* masculinum.)”»

«Hun var medlem både av Norsk Kvinnesaksforening og Kvinnestemmerettsforeningen. Etter hvert ble imidlertid fredssaken det viktigste. Hun reiste til kvinnesenes fredskongress i Haag midt under krigen i 1915, og ble senere formann for den norske avdeling i sammenslutningen for fred og frihet.»

Fra nettsidene til Universitetet i Oslo:

<http://www.muv.uio.no/uio-s-historie/mennesker/forskeren/realister/emily-arnesen.html>

2) Plass foran Trasopphallen

FORSLAG: Molla Bjurstedts plass, evt. Molla Mallorys plass

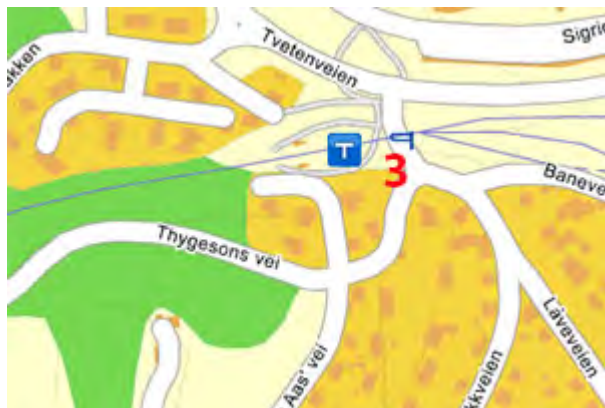
Anna Margrethe «Molla» Bjurstedt Mallory (1884–1959) var en norsk tennisspiller. Hun tok bronse i OL i 1912 og var finalist i Wimbledon i 1922.

Flytta i 1915 til USA på egen hånd. Der ble hun etter hvert nasjonal champion. Gift Mallory og med tilnavnet «marvellous Molla» representerte hun sitt nye hjemland i internasjonale turneringer. Blei blant annet verdensmester i tennis for kvinner. Slo den franske «uslåelige» mester Suzanna Lenglen i en kamp der denne valgte å trekke seg midtvegs, da hun lå langt under Molla.

«Nye stjerner er stått fram på tennissportens himmel siden hennes kraftige arm svinget racketen. Men det eldre slektledd har ikke glemt «the Norse girl» eller «marvellous Molla». Og i denne edle idrettsgrens historie vil minnet om hennes strålende innsats fortsette å leve. Også i hjemlandet vil hennes navn bevares. For hun bidrog meget til å gjøre Norges navn kjent og ansett ute i verden.»

Arne Kildal: *De gjorde Norge større – en bok for ungdom*, Bergen: Grieg, 1945

3) Plass ved Hellerud stasjon

FORSLAG:Hulda Garborgs plass

Hulda Garborg (1862–1934), forfatter og kulturarbeider, mest kjent for sitt engasjement for Det norske teatret, folkevisedans og bunader

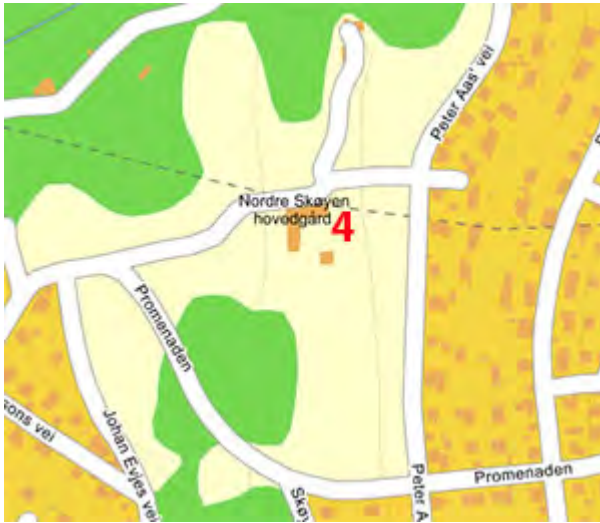
Hun gav ut sin første bok i 1892, romanen *Et frit Forhold*. Hun utga etter hvert flere romaner, dikt, skuespill, artikler og faktabøker. I 1910 startet hun Det norske spellaget, som senere ble til Det Norske Teatret, med Hulda som styreformann. Hulda Garborg var opptatt av å verne den norske folkedansen, og hun holdt kurs og utviklet drakter en kunne danse i, inspirert av gamle folkedrakter. Dette ble opphavet til mange moderne bunader. Hulda var også kommunepolitiker for Det frisinne Venstre og ble den første kvinnen som satt i formannskapet i Asker kommune. Allsidighet er det som kjennetegner henne – hun var opptatt av bunader og målsak, men reiste mye og engasjerte seg mot imperialismen og mot barnearbeid, og hennes brede kunnskap om internasjonale forhold kommer til syne i artikkelserien "Et myrdet folk", der hun i *Morgenposten* redegjorde for folkemordet på indianerne, etter å ha besøkt USA i 1914. (Fra Wikipedia)

«I nedre del av Stordamveien tar Arne Garborgs vei av mot syd. På slutten av 1950-tallet ble denne veien uten påviselig grunn en dag omdøpt til Hulda Garborgs vei. Dette likte Goliafolket dårlig, og veinavnkomiteen i vellet protesterte da også prompte til de rette kommunale organer. Kort tid etmtter ble Hulda på nytt byttet ut med ektemannen Arne, og sinnene langs denne trivelige villaveien falt igjen til ro.»

Golia vel: *Goliaboka – Golia vel 75 år*, Oslo 1998

Det er på tide at Hulda Garborg æres – og det trenger ikke skje på bekostning av mannen.

4) Plass foran Nordre Skøyen hovedgård

FORSLAG: Louise Pløens plass

Louise Pløen (1785–1880), oppvokst på Skøyen, gift med stiftamtmann Thygeson, omsverma amatørskuespiller

«Louise Pløen var den omsvermede datteren til trelasthandler Jørgen Pløen. Bernt Anker fridde til henne etter at han var blitt enkemann, men det var en yngre mann som fikk hennes ja. Det var den danske adelsmannen, stiftamtmann Niels Emanuel de Thygeson, som knyttet ekteskapsbånd til christianiapatrisiatet.»

Knut Sprauten: *Oslo bys historie* – bind 2, Oslo: Cappelen 1992

5) Vei inn fra Skøyenbakken (før Thygesons vei)

FORSLAG: Marie Hagerup Hanssens vei

Marie Hagerup Hanssen (1917?–2005?), motstandskvinne, illegale aviser, Oppsal Milorg-tropp (300/13132)

«Egentlig var det ner eller mindre tilfeldig hva man var med på under krigen. Man styrte ikke alltid selv, men ble hvivet med av uforutsette begivenheter. (...)

Min far var radiotekniker og ansatt i Telegrafstyret. Alle de som tilhørte Telegrafstyret fikk beholde radioene. Så der stod den da, fullt lovlig, og jeg hadde en skrivemaskin, og begynte å skrive nyheter. (...) Jeg skrev med gjennomslag, ca 40 hver gang. (...) Det var jo ikke så mange, men jeg hadde inntrykk av at arkene ble lest av ganske mange. Bl.a sirkulerte de ved Petersens linvarefabrikk på Bryn, hvor det var mange arbeidere.»

Seinere med i produksjon av større aviser. Arrestert i februar 1943 for å ha lest dikt av Nordahl Grieg på et møte i Sanitetsforeningen og for å ha hatt et eksemplar av ei illegal avis. Satt på Grini til oppmot jul. Ble innrullert i en lokal sanitetstropp innen Milorg. Troppen blei etter hvert en aktiv kamptropp med store tap (sju henretta så seint som i mars 1945).

Hun har fortalt si krigshistorie i

Elisabeth Sveri: *Vindu til fortiden*, Oslo: Kvinners frivillige beredskap, 1998

6) Vei fra Johan Evjes vei (før Fugleliveien)

FORSLAG: Benny Motzfeldts vei (evt plass)

Benny Anette Berg Motzfeldt (1909–95), kunsthåndverker (tegning, glass, maling), mest kjent som glasskunstner

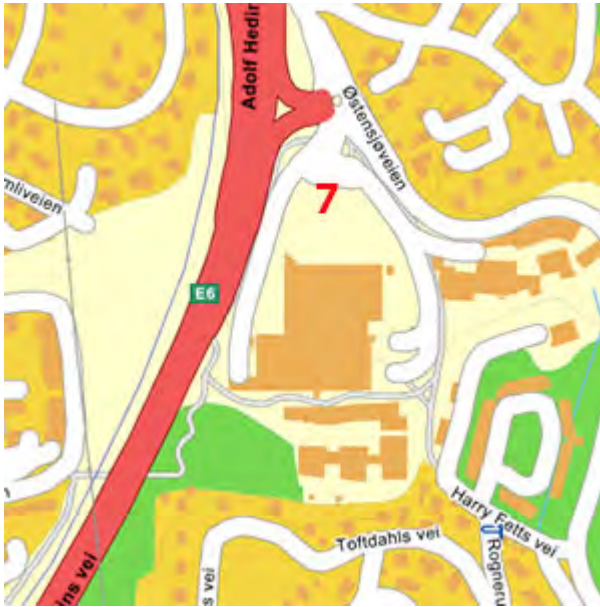
Hun var utdannet ved Statens håndverks- og kunstindustriskole (1931–35) og debuterte på Høstutstillingen (1936) med tegninger og akvareller. Lenge var hun i hovedsak aktiv tegner, og ble engasjert som tegner til glasskunst ved Christiania Glasmagasin (1955) og Hadeland Glassverk (1955–67). Senere var hun kunstnerisk leder ved Randsfjord Glassverk (1967–70), og deretter ved Glasshytta ved PLUS i Fredrikstad som hun ledet i perioden 1970-79. Hun hadde sitt glass-gjennombrudd med utstillingen sammen med Synnøve Anker Aurdal på Röhsska museet i Göteborg (1970).

En vandreutstilling gikk i USA og Europa over flere år (1976-82). Store deler av hennes samling ble gitt Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum og satt i permanent utstilling *Tre kvinner – tre kunstnere* (med Hannah Ryggen og Synnøve Anker Aurdal).

Fikk Oslo bys kunstnerpris i 1979.

Fra Wikipedia

7) Plass foran Bryn senter

FORSLAG: Lilly Bølvikens plass

Lilly Bølviken (1914–2011), Norges første kvinnelige høyesterettsdommer

Lilly Helena Bølviken var en norsk jurist og Norges første kvinnelige høyesterettsdommer. Hun var dommer i Høyesterett fra 1968 til 1984. Hun var formann av Ekteskapslovutvalget som la fram forslag til nye lovregler om inngåelse og oppløsning av ekteskap. Bølviken ble tildelt St. Olavs Orden i 1978.

8) Plass mellom blokkene bak Manglerudsenteret (Rugveien, Plogveien, Beiteveien)

FORSLAG: Aasa Helgesens plass

Aasa Helgesen (1877–1968), Norges første kvinnelige ordfører (Utsira 1926–28)

«Landets første kvinnelige ordfører ble valgt ved et kupp på Utsira i 1925. De har fremdeles ikke kommet over det. Det skjedde på den måten at det i forbindelse med en kommunefradeling skulle velges nytt kommunestyre bare for Utsira. De sittende menn trodde alt bare var en formsak, og gjorde ingenting. Men et lyst hode hadde oppfattet dels at folk var noe misfornøyd med den politikken som ble ført, dels at valgloven krevde visse formaliteter. Det ble laget en liste med navnene til alle konene til de som satt fra Utsira i det tidligere kommunestyret, og da dette var den eneste (og korrekte) valgliste, fikk den solid flertall ved valget.

Det ble oppstyr. Dette var «et hån mot konstitusjon og stemmerett,» og det ble gjort alt for å forsøke å omgjøre valget. Det eneste som ble endret, var at det kom inn en mann som den ellefte representanten, angivelig fordi ett av navnene på lista var uleselig.

Lensmannen som var ansvarlig for valget, gjemte seg vekk, men måtte krype fram igjen og motvillig gi fra seg valgresultatet til høyere myndigheter. Da var damene temmelig opprørt, og den nye ordføreren, åttebarnsmor og jordmor Aasa Helgesen, sa til en avis: «Vi betrakter oss ikke som udyktige. Når vi nu har fått oss overlatt det nokså enkle apparat som heter Utsira herredsstyre, skal vi nok ta sakene like alvorlig som våre menn har gjort det!»

Det gjorde de, men fremdeles finnes det eldre folk på stedet som gremmer seg over denne begivenheten. En interessant opplysning fra den travle og driftige ordfører Aasa Helgesen var hennes uttalelse etter å ha vært på møte i fylkestinget i Stavanger. Det var i den tiden ordførerne utgjorde fylkestinget, og hun var selvsagt første kvinne i noe fylkesting i landet. «Dette var litt av en ferie!» sa hun da hun kom hjem til mann og barn og jobb.»

Øyvind Larsen: *Makt og forakt – om holdninger til politikere (festskrift til Astrid Nøklebye Heiberg)*, Oslo: Universitetsforlaget, 1996

9) Plass foran Manglerud kirke

FORSLAG: Alette Aagaard Hansens plass

Alette Aagaard Hansen (1862–1957), Norges første kvinnelige teologistudent (1880-tallet)

«Etter artium dro Alette hansen til Kristiania for å studere- Hun begynte å studere filologi, men gikk etter et års tid over til teologi. (...) I 1888 ble Alette hansen forlovet med en medstudent, Nils R. Heyerdahl. Det vakte forbauserke, ja nesten forferdelse at hun fortsatte å studere teologi, hva skulle hun med en utdannelse når hun skulle bli husmor? Men selv om hun fortsatte studiet som forlovet, sluttet hun likevel før hun var ferdig. To år senere ble Nils Heyerdahl cand.theol., og de giftet seg.

I telegrammene til bryllupet ble hun formant om at husmorpliktene selvsagt gikk foran alt annet:

«Maa grød og suppe ei svie
For lutter theologie
Maa stopning av sokker og hoser
Ei glemmes for greske gloser.»

«Prest du kunne ikke blive,
Prestens medhjælp bliver du nu.»

Kristin Molland Norderval: *Mot strømmen : kvinnelige teologer i Norge før og nå*, Oslo: Land og kirke/Gyldendal, 1982

10) Vei inn til Manglerud videregående skole og Manglerudhallen

FORSLAG: Dagny Oftedals vei

Dagny Oftedal (født 1920?, død 1962?), leder for Oslos skolepsykologiske kontor

Oslo oppretta sitt skolepsykologiske kontor i 1948, og Dagny Oftedal, som var magister i psykologim var kontorets første leder. Var med å stifte Norsk forening for barnepsykiatri og klinisk barnepsykologi. Med i det første styret for Nic. Waals institutt.

Under krigen var Dagny Oftedal (da Galtung) medarbeider i den illegale avisa *Avantgarden*.

11) Langsgående gangsti mellom Rugveien og Havreveien

FORSLAG 11: Josephine Thranes vei

Josephine Thrane (1820–62), Norges første kvinnelige avisredaktør (*Arbeider-Foreningernes Blad* 1854–56)

Josephine Thrane var gift med Marcus Thrane. Hun var musikk lærer, men samarbeidde med mannen i hans organisasjonsarbeid. Hun var en administrativ klippe.

Fra 1849 utgav Marcus Arbeider-Foreningernes Blad som ukeavis.

«Thrane redigerte sitt blad til han sommeren 1855 ble satt inn på Tuktuset. Til utgangen av 1855 smuglet han ut bidrag til bladet, men fra 2. februar 1856 heter det at avisen er «forlagt og redigeret af Jos. Thrane».

Josephine Thrane er således den første kvinnelige redaktør av noen norsk avis. Takket være hennes heroiske innsats greidde bladet å holde det gående ut året 1856.»

Oddvar Bjørklund: *Marcus Thrane – en stridsmann for menneskerett og fri tanke*, Oslo: Tiden, 1951

12) Tverrgående gangsti fra Manglerud skole mot Enebakkveien

FORSLAG 12: Amalie Skrams vei

Amalie Skram (1846–1905), forfatter

Amalie Skram var norsk-dansk forfatter. Hun vakte stor forargelse med sitt forfatterskap, men etter hvert, og ikke minst etter sin død, fikk hun anerkjennelse som en stor naturalistisk forfatter. Hun er blant annet kjent for slektsromanene om Hellemysrfolket.

Hun bosatte seg i København i 1884, men hentet sitt stoff fra Norge og spesielt fra Bergen og området rundt.

Skram var opptatt av å skaffe seg nøyaktige kunnskaper om temaene hun skrev om og arbeidet mye med kildene som hun brukte: «Jeg ville prøve å vise hvordan det i det virkelige liv kunne gå til at noen ble tyver og lovovertredere mens så mange ikke ble det.» (I et brev til Bjørnstjerne Bjørnson 25. november 1888)

Skram debuterte i 1882 med fortellingen *Madam Høiers Leiefolk*, og fikk sitt gjennombrudd tre år senere med *Constance Ring*. Denne fortellingen ble den første av flere ekteskapsromaner i forfatterskapet. *Constance Ring* omhandler en kvinnes ulykkelige ekteskap, og utløste bestyrrelse. Det gjorde også *Professor Hieronymus* og *Paa St. Jørgen*, som begge hadde selvbiografiske elementer. De to sistnevnte tok opp behandlingen av sinnssyke.

(Fra Wikipedia)

13) Plass innerst i Trygve Ryens vei

FORSLAG: Sigrun Bergs plass

Sigrun Karoline Matina Berg (1901–82), kunsthåndverker, vever og tekstildesigner, særlig kjent for sin produksjon av plagg og sjal

Hun var utdannet ved Statens kunst- og håndverksskole 1918–19 og Statens kunstakademi 1934–35. Etter utdanningen ved SHKS utdannet hun seg som jordmor ved Rikshospitalet. Mens hun bodde i Trysil, fram til 1934, lærte hun seg å veve og engasjerte mange i en omfattende småindustri med veving av ryer. Etter et år ved Statens Kunstakademi bosatte hun seg i 1936 i Rauland. Fra 1948 drev hun egen vevstue i Damstredet i Oslo, med flere ansatte. I sin egen vevstue laget hun ryer, åklær og småserieproduksjon av klær og sjal. Berg var også konsulent og designer for flere tekstilprodusenter: Teletweed Vevarlag, De Forenede Ullvarefabrikker (1957–1965), Røros Tweed, Haldens Bomuldspindleri & Væveri og Solberg Spindleri.

Hun debuterte på Høstutstillingen i 1935 med et maleri, og hadde sin første separatutstilling i Galleri Per 1954. Hun har utført utsmykninger i

- Alstadhaug kirke, 4 linryer med kristne symboler
- Bodø Domkirke (1956), 10 ullryer med kristne symboler
- Håkonshallen (1958, monumentalfrise sammen med Synnøve Anker Aurdal og Ludvig Eikaas)
- Kongeskipet (1948)
- Asker rådhus (1963), gardiner, veggtekstiler og tepper, i samarbeid med interiørarkitekt Bjørn A. Larsen

Fra Wikipedia

14) Gangvei (bratt bakke) fra Høgdaveien til Enebakkveien

FORSLAG: Eva Knardahls vei

Eva Knardahl (1927–2006), pianist

«Eva Knardahl var en av Norges aller fremste pianister på 1900-tallet karakteristisk for henne var hennes usedvanlig omfattende repertoar og rike og forskjelligartede musikalske erfaring. 1984 ble hun utnevnt til den første professor i kammermusikk ved Norges musikkhøgskole.

Hun begynte å spille klaver 4 år gammel hos Ragnhild Agerup, 1936–45 studerte hun med Mary Barratt Due, og deretter var hun en kort tid elev av Ivar Johnsen. Sin første offentlige fremtreden gjorde hun 6 år gammel, men den egentlige debuten fant sted 1939, da hun 11 år gammel fremførte tre klaverkonserter med Filharmonisk Selskaps orkester (FSO). En av anmelderne pekte på noe som skulle komme til å bli typisk for Eva Knardahl som kunstner – hun viste “et naturlig uttrykk for et sunt og energisk, men samtidig overmåte følsomt musikkgemytt”.

(...)

Eva Knardahl høstet uendelig mange lovord for sine konserter, og et sitat som på en poengtert måte gir uttrykk for et samlende kjennetegn på Eva Knardahl som kunstner må nevnes. Etter en gnistrende elegant fremførelse av tre av Domenico Scarlattis sonater på en konsert i Wigmore Hall i London 1971 skrev Denby Richards i *Music and Musicians* blant annet: “Eva Knardahl produced an impression of period elegance, allied to warm humanity which was perfection.” Forståelse for musikkens historiske forutsetninger, kombinert med varm menneskelig innlevelse, vil for svært mange nettopp være selve kjernen i Eva Knardahls kunst.»

Fra Norsk biografisk leksikon

15) Sidevei til Enebakkveien før Smedbergveien

FORSLAG: Anna Bugges vei

Anna Bugge Wicksell (1862–1928), kvinnesaks- og stemmerettsaktivist, leder Kvinnesaksforeninga

Som gymnasiast var Anna Bugge med på i 1883 å stifte diskusjonsforeningen Skuld (sammen med blant andre Betzy Kjelsberg og Cecilie Thoresen).

Bugge var leder for Norsk kvinnesaksforening 1888–89. Hun «var særlig opptatt av konkrete reformer som var nødvendige for kvinners likestilling med menn. Hun var mer opptatt av kvinneundertrykkingens sosiale og økonomiske årsaker enn av åndelige diskusjoner om sedelighet. I artikler i kvinnesaksforeningens tidsskrift *Nylænde* framhevet hunkvinner økonomiske uavhengighet som en nødvendig forutsetning for kvinnefrigjøring. I tråd med dette var hun også opptatt av utdanning og organisering av kvinner. (...) I 1888 reiste hun som medlem av Kvinnestemmerettsforeningen rundt i landet og agiterte for stemmerett for kvinner.»

(*Pax Leksikon*, Oslo: Pax 1978)

16) Tverrvei mellom Enebakkveien og Abildsøveien

FORSLAG: Marie Høegs vei

Marie Høeg (1866–1949), fotograf, initiativtaker til den første diskusjonsklubben for kvinner (uten adgang for menn)

Marie Høeg (navnet finnes også som Høegh og Høgh) hadde fotografforretning i Horten. Stifta Den Selskabelige Diskusjonsforening i 1896. Aktiv i Kvinnesaksforeninga.

Utgiver av *Norske kvinder – en oversigt over deres stilling og livsvilkaar i hundredeaaret 1814–1914*.

17) Vei 3734 på Lille Langerud

FORSLAG: Kirsten Sinding-Larsens vei

Kirsten Sinding-Larsen (1898–1978), arkitekt, tegna blant annet rekkehusbebyggelsen på Lille Langerud.

«På Lille Langerud i Oslo fikk [KSL] fritt spillerom. Hun var en av de kvinnelige funkispionerene. Her, på et åpent område i sørenden av Østensjøvannet, skulle Le Corbusiers «lys – rommelighet – grønt»-maksime forenes med en av hennes egne kjepphester: gode boliger for en rimelig penge.

(...)

Samme arkitekt tegnet noen år seinere sitt hovedverk: Sunnaas gamle- og pleiehjem på Nesodden (...). Sinding-Larsen var en av de første som sa at alle eldre fortjener enkeltrom. Hun kjempet også for å integrere de eldre i store boenheter for flere generasjoner, i motsetning til de vanlige aldershjemmene. Det ville gi større muligheter for tre goder: hjelp, besøk og trivsel. Tanken slo ikke rot i Norge.»

Lars Aarønæs: *Norsk funkis*, J.M. Stenersens forlag 2007

18) Vei opp til Bakkehavn gård

FORSLAG: Eli Aanjesens vei

Eli Aanjesen (1917–2009), lærer (bl.a på Abildsø skole) og motstandskvinne

«Eli var også redaktør for avisa «Den norske kvinne». Her tok hun bl.a. opp kvinnes rolle i motstandskampen; «Hitlers totale krig for å røve vår frihet og vårt fedreland og alt vi har lært å sette pris på (...) har også dratt oss kvinner med i sitt dødelige alvor, den krever vår innsats så fullt og helt vi kan gi den, skrev hun.»

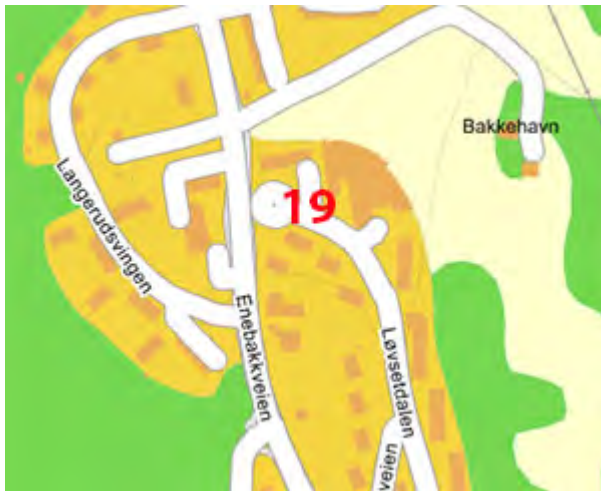
Satt på Grini og på enecelle hos Rinnan. Etter krigen medlem av NKP, men ekskludert i 1949. Jobba som kasserer i Ungdommens Selvbyggerlag. Tok lærerskole og studerte seinere pedagogikk. Lærer på Abildsø på slutten av 1950-tallet. Fra 1971 rektor på Smedstua. Aktiv i arbeidet mot EEC-medlemskap og mot atomvåpen.

Bodde i Bølerskrenten.

Se intervju på portretter.no:

http://portretter.no/_uhortestemmer/c48052/biografi/vis.html?tid=49458&strukt_tid=48052

19) Snuplass innerst i Løvsetdalen

FORSLAG: Claudia Olsens plass

Claudia Ambrosia Olsen (1896–1980), stortingsrepresentant (H), første kvinnelige komiteleder på Stortinget (helsekomiteen 1945–50)

Formann i Kvinners frivillige beredskap 1951–62

Formann i Norske kvinners nasjonalråd 1946–53

Aktiv i Hjemmefronten.

20) Vei inn til Skullerudstua

FORSLAG: Eva Nansens vei

Eva Helene Sars Nansen (1858–1907), sanger (og skiløper)

««Eva Sars Nansen er vistnok Norges fremste Romansesangerinde. Hendes Sang er som hun selv, – uden Spor af Sentimentalitet, naturlig, sand og stærk i Følelsens Dybde og Alvor.» Slik karakteriserte *Revyen* Eva Nansen da hun skulle holde konsert i Bergen i mai 1895.

Som yngste datter av presten og zoologen Michael Sars og hans hustru Maren vokste Eva Helene Sars opp i frilynte omgivelser. Moren var en gudbenådet forteller, vertinne og organisator og en av de sterkest profilerte norske kvinnene under det moderne gjennombrudd. Hennes salong i Christiania samlet det meste av den kulturelle eliten og ble et viktig arnested for venstrebevegelsen. Faren tok et prestekall på Vestlandet mest for å få drive sine studier i zoologi, og 1855 ble han professor i Christiania. Som yngstebarn fikk Eva frie tøyler og vokste opp til en sterk og selvstendig ung kvinne.

I fem år fikk hun sangundervisning av sin søster Mally og svogeren Thorvald Lammers, sin tids mest kjente norske baryton. 1881 debuterte hun i Musikforeningen. I årene som fulgte sang hun ofte på konserter, og 1886/87 studerte hun videre hos Madame Désirée Artôt i Berlin. Stemmen var ikke av de kraftigste, men den var ren og klangfull. Hun valgte derfor å spesialisere seg i romansesang og perfeksjonerte der tekstuttalen og det dramatiske uttrykk i tolkningen. Hun turnerte i Norge og Norden, bl.a. sammen med flygelvirtuosen Erika Lie Nissen, og overalt møtte de ovasjoner og begeistring.

Da Eva Sars møtte Fridtjof Nansen i skisporet 1888, var hun således en etablert og feiret sangerinne. Hun var tre år eldre enn han, hadde en sterk familiebakgrunn og var en dyktig skiløper. Hun kom til å få stor betydning for kvinnes muligheter til å delta i vintersporten på lik linje med menn, bl.a. gjennom et forsvar for kvinnens rett til friluftsliv og idrett i Verdens Gang 1893. Hun fremstilte et nytt kvinneideal: den sunne, sterke og selvstendige kvinnen. Da de giftet seg, skrev Nordisk Musiktidende: «At hun ikke trækker sig tilbage fra kunstnerlivet vil saaledes vistnok glæde enhver Sang- og Musikven.»»

Fra *Norsk biografisk leksikon*, Kunnskapsforlaget

21) Plass innerst i Johan Scharffenbergs vei

FORSLAG: Karen Hofgaards plass

Karen Hofgaard Cudrio (død 1796/1799), eier av Rustad gård i 30 år, eide store deler av Østmarka, driftig i trelast, en av Christianias rikeste

Tok initiativ til Plankeveien.

Ei bjørk ved Trollvann blei oppkalt etter henne – den var like vrien og vrang.

Eide også området der regjeringskvartalet i dag ligger.

22) Gangvei mellom Bøler og Ulsrud skoler (til Haraløkka)

FORSLAG: Marta Brekkes vei

Marta Brekke (1930–2004), ildsjel på Bøler

Flytta inn i Kollen borettslag i 1956, som en av de første. En av initiativtakerne til og forkjemperne for blant annet helselaget/helsestasjonen, «Hobbien» (en slags klubb for barn og unge), forlengelse av trikkelinja, opprettelse av samvirkelag, svømmehallen.

Organisasjonssekretær i USBL

Skreiv bydelsvisa (1984):

«Av denne lille bydelsvisa vil vi du skal lære
at her finns mange steder der det er så godt å være
Bydel 16 / 17, ja
den har mye fint og bra»

23) Plass foran Bøler stasjon

FORSLAG: Helene Kobbes plass (evt vei)

Helene Støren Kobbe (1915–88), byplansjef i Oslo 1973–80, før det leder av generalplanavdelinga

Første president i Nordiske kvinners bygge- og planforum.

President i Norske arkitekters landsforbund 1972–74.

«Tidligere byplansjef Helene Støren Kobbe er død, 72 år gammel. For bare to uker siden deltok hun i et faglig forum i en diskusjon om byutviklingen i Oslo. Hun hadde arbeidet innenfor dette felt gjennom hele sitt yrkesliv og kunne som få uttale seg med autoritet. Hennes advarsler mot det ukontrollerte byggeraseri i byens sentrale strøk gjorde sterkt inntrykk. At det skulle bli hennes siste ord til kollegene falt ingen inn. Men det ble altså avskjedsord og et testamente som vil bli husket.

Helene Kobbe kom rett fra eksamen i Trondheim til Aker reguleringsvesen i 1939. Aker var en grissgrendt jordbruksbygd som omklamret en overbefolket industriby uten vekstmuligheter. Da kommunene ble slått sammen i 1948, oppsto en ny situasjon, ikke minst for planleggerne: Svære uregulerte arealer skulle med ett omformes for bymessige formål med stor vekst i vente.

Å skape en infrastruktur som det nesten ikke fantes tilløp til fra før, ble en stor oppgave som tiltrakk seg det beste av teknologisk og administrativ kompetanse, og i dette spennende miljø kom hun med fra første stund. I dette miljø hvor hun skulle komme til å nedlegge all sin arbeidskraft, så hun det som sin overordnede oppgave å gi form og innhold til et samfunn hvis livsstil skulle legges til rette for en ukjent fremtid i en bedre verden.»

Fra Frode Rinnans nekrolog i *Aftenposten*

24) Plass foran Bøler kirke

FORSLAG: Dorothea Schjoldagers plass

Dorothea Schjoldager (1853–1938), kvinnesaksforkjemper, lærer og sosialarbeider

«Pionerkvinnene innen filantropi og samfunnsliv omkring 1900 er av historieforskere blitt karakterisert gjennom begrepet “samfunnsmoderskap”. Betegnelsen passer særdeles godt på Dorothea Schjoldager. Hun var verken gift eller hadde egne barn; det var samfunnets minste som fikk all hennes moderlige omsorg. Men hun hadde også mer politiske oppgaver – i kirkekommisjon, lærerinneforbund, stemmerettsforening, Kvinnesaksforeningen, kvinnesenes valgliste og Norske Kvinners Nasjonalråd, partiet Venstre m.m.

(...) Lærer var hun fra 16-årsalderen; først i Vardø, siden i Steinkjer og fra 1875 i Christiania. Fra 1876 var hun lærer på Møllergaten skole i nesten 50 år, med norsk og kristendom som viktigste undervisningsfag. (...) Kristendomsfaget lå Dorothea Schjoldager særlig nær hjertet, dypt religiøst interessert som hun var. Hun var aktiv i Indremisjonen og KFUK. 1908 ble hun – som første norske kvinne oppnevnt i statsråd – medlem av den store kirkekommisjonen, som altså favnet vidt nok til å omfatte også en kvinne. (...)

En annen livsoppgave fant hun i arbeidet blant samfunnets mest utsatte: alkoholikerne, innsatte og løslatte fanger, de prostituerte, vergerådsbarna. Hun tok 1901 initiativ til å få bygd et av de første norske mødre hjem for ugifte mødre. (...)

Gjennom hele Dorothea Schjoldagers sosiale virke løp overbevisningen om at kvinner hadde noe særegent å bidra med og en særegen forståelse og intuisjon for kvinner og barns problemer. Derfor arbeidet hun ivrig for at det skulle tilsettes kvinnelige fengselsbetjenter, kvinnelig politi og kvinner i alt arbeid der det var kvinner eller barn som var klienter og hjelpetrengende.

(...) Hun var en av initiativtakerne til husmororganisasjonen Hjemmenes Vel, og 1919 tok hun sammen med Karen Platou initiativet til feiringen av morsdagen, som hun mente skulle samle ungdommen til “en bevisst og personlig tak til de norske mødre” etter lange og vanskelige krigså. Sin egen kamp satte hun et verdig punktum for i mai 1938 med en artikkel i *Norges kvinder*, der hun på ny uttrykte et brennende ønske om kvinnelige prester.»

Norsk biografisk leksikon

25) Plass ved Bøler bibliotek og samfunnshus

FORSLAG: Anne-Cath. Vestlys plass

Anne-Cath. Vestly, barnebokforfatter (1920–2008), bosatt på Bøler

«Hun var den første som brakte storbyen inn i barnebøkene, og vakte skandale mer enn én gang. Særlig på 1950-tallet da hun fortalte barna gjennom radioen at barna kom fra mammaens mage, og ikke fra «storken». Det førte til drapstrusler og protester, fordi små barn ikke skulle få vite noe så «skittent». Neste serie var om Mormor og de åtte ungene, der drabantbyen også innførtes i barnelitteraturen. Så kom fortellingen om Lillebror og Knerten. På 1960-tallet var hun igjen i kritikernes søkelys, fordi faren til Aurora ble hjemmeværende far. Dette førte til massiv kritikk fra menn, men aller mest fra kvinner som syntes synd på den stakkars mannen som trillet barnevogn.

Vestly var kjent for sin «snille» stemme og varme fortellerstil. Likevel evnet hun å ta opp emner som brakte nåtiden og dagliglivet i byen inn i barneboklitteraturen. Samtidig sto hun for å snu opp-ned på vante forestillinger og var ikke redd for å utfordre barnas, og ikke minst voksnes, fordommer.»

Fra Wikipedia

26) Gangvei fra Østmarkveien til Ulsrudveien

FORSLAG: Harriet Backers vei

Harriet Backer (1845–1932), maler

«Harriet Backer huskes kanskje særlig for sine interiørmalerier, ikke minst kirkeinteriører. Hun regnes som en av sin generasjons fremste norske malere, og rundt 1900 var hennes malerskole et viktig ledd i utdanningen av norske kunstnere.

(...)

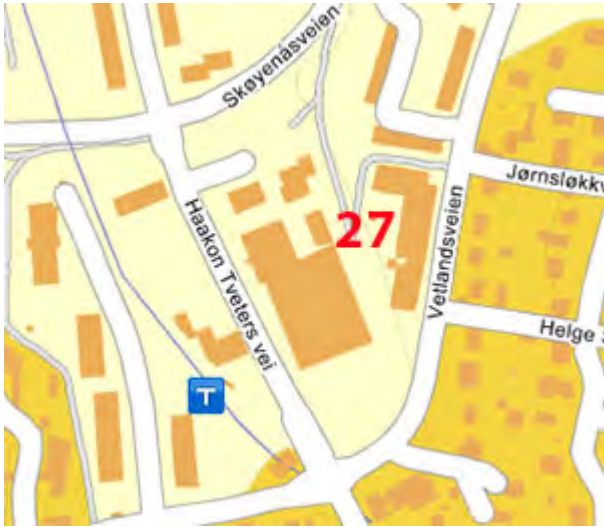
Harriet Backers produksjon er liten, i alt malte hun bare ca. 180 bilder. Hun kom sent i gang og arbeidet grundig og langsomt. Men allerede fra midten av 1880-årene var hun anerkjent som en av de fremste i sin generasjon, et syn som ettertidens vurdering har befestet. Hennes bilder har i de senere år vakt betydelig internasjonal oppmerksomhet.

Harriet Backer var en aktiv og interessert deltaker i vårt kulturliv. 1898–1918 var hun medlem av Nasjonalgalleriets direksjon og innkjøpskomité, 1914 medlem av juryen for Jubileumsutstillingen i Kristiania, og hun satt i juryen for utsmykningen av Bergen Børs 1918.

1889 ble hun æresmedlem av Det Norske Studentsamfund. 1908 mottok hun Kongens fortjenstmedalje i gull, 1925 ble hun utnevnt til ridder av 1. klasse av St. Olavs Orden og samme år valgt inn i Kungl. Akademien för de fria Konsterna i Stockholm. Hun hadde Statens kunstnerlønn fra 1921.»

Fra Norsk biografisk leksikon

27) Plass foran Oppsal samfunnshus

FORSLAG: Gunvor Hofmos plass

Gunvor Hofmo (1921–95), lyriker

«Gunvor Hofmo kom som en frisk vind inn i norsk lyrikk. Når en tenker på hennes mørke tema, når en tenker på hennes ensomme skrift, så er det lett å glemme den kraft og stedighet som lever i hennes diktning – ja, fikk denne diktning til å overleve, tiår etter tiår, (...)»

Jan Erik Vold på *dagbladet.no*

28) Vei inn til Oppsalhjemmet og videre

FORSLAG: Gidske Andersons vei

Gidske Anderson (1921–93), journalist, forfatter, motstandskvinne, leder av Nobelkomiteen

«Selv om hennes forfatterskap er vidtfavnende, huskes Gidske Anderson kanskje best for sin virksomhet som utenrikspolitisk medarbeider, for sine spennende, informative og levende reportasjer.

(...)

Som utenrikspolitisk journalist utmerket Gidske Anderson seg ved sine ofte overraskende innfallsvinkler til begivenhetene, kombinert med en sterk analytisk evne som gjorde hennes journalistikk spennende og uforutsigelig. 1962 mottok hun Narvesen-prisen for sin journalistikk i presse og kringkasting. Under den siste del av paristiden begynte utviklingen av det som skulle bli et betydelig forfatterskap — lyrikk, politiske reportasje- og debattbøker, memoarer, politiske biografier og et nærportrett av Sigrid Undset.

Bortsett fra i de seneste år av hennes liv løp journalistikken parallelt med forfatterskapet. Gidske Anderson var i disse årene knyttet til Arbeiderbladets utenriksredaksjon i Oslo 1967–73, korrespondent for NRK i Paris 1973–75, spaltist i Arbeiderbladet 1975–81. Hun ble hedret med Europabevegelsens journalistpris, Sarpsborg-prisen for lyrikk, Norsk Lytterforenings ærespris, Gyldendals pris og Oslo Riksmålsforenings pressepris «Gullpennen».

Gidske Anderson ble innvalgt i Den norske Nobelkomité 1981; hun var komiteens nestformann 1982–87, og ble formann 1987. Hun måtte allerede året etter trekke seg fra ledervervet pga. sykdom, men fortsatte som medlem av komiteen frem til sin død.»

Fra Norsk biografisk leksikon

29) Vei 3275 på Oppsal

FORSLAG: Johanne Reutz' vei

Johanne Munthe Reutz (1896–1989), økonom, bygde opp LOs statistiske kontor

I 1925 oppretta LO et statistisk kontor: «Det er absolutt nødvendig å søke å komme bort fra den omtrentlighet som nu ofte preger våre påstande som følge av ufullkomne og manglende opplysninger.» Johanne Munthe Reutz var eneste ansatte.

«Hennes økonomiske innsikt og arbeidskraft ble brukt av Arbeiderpartiet i utformingen av krisepånen i 1932. I kampen mot arbeidsløsheten var hun villig til å bruke uvanlige virkemidler som nedsettelse av pensjonsalderen, innføring av sekstimersdagen og kvotering av ungdom i arbeidslivet.

(...) Som ansatt i LO kom hun i klemme mellom LO og Arbeiderpartiet. (...) Som kvinneaktivist kom hun i opposisjon til «Moskvamodellen som la kvinneorganisasjonen under Arbeiderpartiet på alle plan. Johanne Reutz ville ha en selvstendig kvinnebevegelse (...) Som sosialdemokrat og pasifist ble [JR] med sine kvinnesaker like etter krigen overkjørt i maktkampen mellom kommunister og arbeiderpartifolk.»

Reutz var leder for Kvinnesekretariatet i Arbeiderpartiet, medlem av sentralstyret og delegert til flere ILO-konferanser.

Etter krigen blei hun beskyldt for å ha vært «stripete», men dette blei aldri bevist. Hennes biograf mener beskyldningene var en del av maktkampen i Arbeiderpartiet. Hun fikk etter hvert tilbud fra LO om å gjeninntre i stillinga si, men takka nei.

Etter krigen via Reutz seg til fredsarbeid, særlig gjennom Internasjonal kvinneliga for fred og frihet. Hun arbeidde mye Midtøsten-spørsmål, og kvekerne i området nominerte henne i 1972 til Nobels fredspris. I 1981 fikk hun Kongens fortjenstmedalje i gull.

Randi Aas: *Mellom frontene. Johanne Reutz – pioner og yrkeskvinne i norsk arbeiderbevegelse*, Pax 2001

30) Gangsti fra Skøyenåsen skole til Østensjøveien

FORSLAG: Augusta Stangs vei

Augusta Julie Georgine Stang (1869–1944), journalist og politiker

Fra 1912 arbeidet hun i *Aftenposten* der hun skrev spesielt om sosiale spørsmål under merket «Argus». Hun ga støtet til *Aftenpostens* årlige «Argus»-innsamlinger og «Arguslotteriet» til inntekt fortrinnsvis for «pauvres honteux» (ubemidlede dannede). Dette sosialomsorgstiltaket spilte en betydelig rolle i hovedstaden i mer enn en mannsalder (1916–1986).

(...) Foruten Kabalboken utga hun også Norsk læsebok for barneskolen (Cappelen 1906) sammen med Yngvar Brun og sin søster Adelaide Stang. Hun var også aktiv som oversetter.

Augusta Stang representerte Høire i Oslo bystyre i 12 år (1920–1932), og i 9 år var hun i Formannskapet. Hun var den første kvinne i veinavnskomiteen, og også med i Skolestyret og i Barneforsorgskomiteen. I 1928 ble hun medlem av Høires Centralstyre, og i perioden 1931–33 representerte hun Oslo på Stortinget som historiens Høire-kvinne nr. 2 på fast plass. Hun innehadde formannsvervet i Høyrekvinnens Landsforbund i 10 år (1927–1937).

Fra Wikipedia

31) Plass foran Østensjø skole

FORSLAG: Margrethe Støylens plass

Margrethe Støylen, handarbeidslærer på Østensjø skole, bodde på Golia

Margrethe Støylen står som en representant for de mange håndarbeidslærerne i den norske skolen. De var fagfolk som lærte jentene å sy og strikke. Ja, det var jentene først. De lærte å strikke sokker og votter, bruke riktig garn og stoff, lærte å sy klær til seg sjøl etter mønster, bruke symaskin og synål, brodere bokstaver og stryke og presse, sy knapphull og reparere rifter. Sjøl om elever kan huske hvordan skrikkepinnene mang en gang var svette og maskene trange, fikk de gleden av å bli kjent med et virkelig håndverk. De fikk erfare at det var mulig for dem å lage noe nyttig og fint.

Støylen var ansatt på Østensjø skole i en menneskealder. Flere tusen mennesker er blitt kjent med henne. I *Goliaboka – Golia vel 75 år*, Oslo 1998, står det: "Hun bodde øverst i Godliaveien. Flere generasjoner opplevet henne som en lærer med særpreg. For undertegnede gjorde hun størst inntrykk ved å avføre seg opp til flere lag med Aftenposten under klærne ved fremkomst til skolen på vinterstid. Begrunnelsen for dette noe spesielle undertøyet var at «det trakk så kaldt fra Østensjøvannet oppover Låveveien vinterstid», og det gjaldt jo å unngå sykdom!»

Et løsningsorientert menneske!

32) Veisløyfe inn fra Dalbakkveien

FORSLAG: Elizabeth Stephansens vei (evt. plass)

Elizabeth (Betzy) Stephansen (1872–1961), matematiker

Stephansen var den første norske kvinne som tok en doktorgrad i matematikk. Det skjedde i Zürich 1902, ett år før universitetet i Kristiania tildelte doktorgraden til sin første kvinnelige doktorand.

«Tilbake i Norge fortsatte Elizabeth Stephansen arbeidet i skolen. Ved siden av undervisningen skrev hun ytterligere tre matematiske arbeider. To av dem omhandler partielle differensial- og differensligninger ut fra datidens problemstillinger. Her utmerker hun seg ved stor oppfinnsomhet og systematikk. Den fjerde publikasjonen er inspirert av Hilberts forelesninger og behandler et tema av stor interesse også i dag. 1906 ble hun ansatt som assistent i fysikk og matematikk ved Norges Landbrukshøiskole (NLH) på Ås. 1921 ble hun utnevnt i et nyopprettet dosentur i matematikk ved NLH, og hun satt i denne stillingen til hun falt for aldersgrensen 1937.»

Fra *Norsk biografisk leksikon*

33) Gangvei bak Hellerudsvingen

FORSLAG: Mimi Johnsons vei

Mimi (Wilhelmine) Johnson (1890–1980), Norges første kvinnelige geolog

«I 1917 ble hun ansatt som konservator ved det nye Geologisk museum på Tøyen. Søknaden var utstyrt med meget gode attester fra Brøgger, Goldschmidt og Reusch som gikk enstemmig inn for at hun skulle få stillingen. I følge førstnevnte hadde Johnson "erhvervet sig et saa indgaaende kjendskab til museet som ingen av os andre". Goldschmidt, som ikke var kjent for å strø rundt seg med superlativer, supplerte med følgende: "Hun har udmerkede kundskaber i mineralogi, petrografi og geologi og behersker fuldkommen de i disse videnskaber anvendte arbeidsmetoder." Med slike skussmål var det ikke rart at professor Jacob Schetelig innstilte henne til stillingen.

Selv hevdet hun mer enn 60 år senere at det var "pinlig å tenke på at jeg søkte". Det var nemlig en annen søker til stillingen – og han hadde kone og 2 barn". Slik hun så det, burde familieforsørgeren heller fått jobben. Han kom imidlertid ikke i betraktning fordi han hadde krevd nesten dobbel så høy gasje som var satt av til stillingen. Likelønn var en fremmed tanke på den tiden, men Johnson hadde likevel reagert da hun tok på seg sitt første oppdrag for NGU og Reusch tilbød henne halv lønn. begrunnelsen var "at ... i fruentimmer kan jo stryge jeres egne bluser og koge jeres egen mad".»

Fra Universitetet i Oslos nettsted: <http://www.muv.uio.no/uio-s-historie/mennesker/forskeren/realister/mimi-johnson-akborresen-230110.html>

34) Plass ved Bogerud T-banestasjon

FORSLAG: Chris Bruusgaards plass

Christine Bruusgaard (1910–2000), jordmor, leder av Mødrehygienekontoret

«Chris Bruusgaard fremstår som en pioner innenfor den norske jordmorstand. Hun var en foregangskvinne i arbeidet med å spre seksualopplysning og prevensjonsveiledning til vordende mødre. Hennes arbeid har lagt mye av fundamentet for den moderne jormors arbeid med disse temaene.»

(Norsk biografisk leksikon, Oslo: Kunnskapsforlaget 1999)

Var med på å starte tidsskriftet *Kvinnen og tiden* etter krigen.

35) Vei inn til (evt. plass ved) Skullerud skole

FORSLAG: Grethe Haslunds vei (eller plass)

Grethe Haslund (1852–1932), første formann i Hjemmenes vel, forfatter av bl.a *Haandbok i Matstel for Sportsfolk* og andre håndbøker og kokebøker

«(...) hennes lærebøker i husstell var på mange måter banebrytende. Det var ikke bare tørre oppskriftsamlinger, de var i stor utstrekning også lærebøker i livskunst.»

Ulla Meyer: *Norske kvinner – 150 portretter*, Oslo: Jacob Dybwads forlag, 1943